№ 14 წელიწადი პირველი ფასი 2 კაპ.

სახალხო გაზეთი

რედაქციისაგან

დასაბეჭდად გამოგზავნილი წერილები უნდა იყვეს გარკვევით დაწერილი და ავტორის მიერ ხელ-მოწერილი მისივე ადრესით.

გაზეთის ფასი:

ცალკე ნომერი ყველგან 2 კაპ.
წლის დამლევამდე 75 კაპ.

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი ტექსტის წინ 20 კაპ., ტექსტის შემდეგ 10 კ., ტექსტის შუა 40 კ. სამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ 2 მან. უმუშევართათვის ამ ფასების ნახევარი.

რედაქციის ადრესი: ტფილისი, სტამბა ჰუტენბერგისა, ოლგისა და სლეპცოვის ქუჩების კუთხე.

კვირა, 22 ნოემბერი. 1909 წ. კვირა, 22 ნოემბერი.

ქართული თეატრი

კვირას, 22 ნოემბერს, 1909 წ.

ქართულ დრამატ. საზოგადოების დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება:

პატარა კახი.

ისტორიული პიესა 5 მოქმ. აკაკი წერეთლისა.

მონაწილეობას იღებს მთელი დასი.

ადგილების ფასები: დაკლებულია.

დასაწყისი სწორედ საღამოს 8 საათზედ.

მორიგი რეჟისორი კ. მესხი. რეჟ. თან.ვ. ურუშაძე.

დრამ. საზოგადოების ადმინისტრაცია.

ტფილისის კერძო სამკურნალო

30 მუდმივი საწოლით და სამშობიარო განყოფილებით.

ღია არის ყოველ დღე გარეშე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ქსენიას ქუჩა, სახლი № 7, „ვეტცელის“ სასტუმროს ახლოს,

ტელეფონი № 590.

ლამბაშიძე ვ. დ.: შინ. და ბავშვ. ყ. დღე; კვ. გარდა 11—12 საათ.

ბედევანიშვილი მ. ა. ნერ. და ელექ., ორშ., ოთხშ., და პარ. $10^1/_2$—11 ს.

გურკო გ. ა. შინაგ შაბ. 1—2 ს. და კვირას 11—12 ს.

კარშინი ა. ა. კან. და ვენ., ყოველ დღე კვირას გარდა $2^1/_2$ $3^1/_2$ ს.

მაღალაშვილი გ. გ. შინ., სამშ. და შაბ. 10—12 ს.

ქიქოძე ტ. ხ. შინაგანი. ორშაბ. და ოთხშაბ. 9- 10 ს.

მანსვეტოვი ვ. მ. შინ., ორშ., ოთხშაბ., და პარას. 1—2 ს.

მელიქიშვილი ნ. მ. ქირურ. და დედაკაც. ყოველ-დღე 12—1 ს.

მუსხელიშვილი ვ. ს. თვალის, ორშ. ოთხშ. და პარას. 2—$2^1/_2$ ს.

ფირადოვი რ. ბ. ქირურ. ყოველ დღე 11—12 საათ.

პაპოვი ბ. ა. ყურ., ყელის და ცხვირ. ყოვ. დღე, გარდა პარას. 2—$2^1/_2$ ს.

რცხილაძე ნ. კბილ. ყოვ. დღ. 9—10 საათ.

სოგოლევსკი გ. ვ. ქირურ. ყოვ. დღ. 9—11 საათამ.

თიკანაძე ი. ე. დედაკ. საბებიო, ყოველ დღე 1—2 ს.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი მიკროქიმიურ. და ბაქტეროლოგიური ლაბორატორ. რომელსაც განაგებს ექიმი ე. გ. ფედოროვი.

რჩევა ღირს 50 კ., საწოლები 2 მანეთიდან დაწყებული. ოპერაც. კონსულტაც., ელექტრონით წამ., მასსაჟი, ყვასილის აცრა, ძიძათა შემოწმება და სხვა შელავათ. საფასურით. (50—13)

ვოგზლის კერძო სამკურნალო

გარედან ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ვოგზლის ქუჩა, № 8, ს. ენფიანჯიანცისა. ტელეფონი №695.

ს. **ვაშაყმაძე**—ყოველ დღე 9—11 ს. კბილის ავადმყოფ.

ი. გ. **გომართელი**—ყოველ დღე, შინაგ. და ბავშვ. ავად. 2—3 ს.

ა. ნ. **დიასამიძე**—ყოვ. დღე, $11^1/_2$—$12^1/_2$ ს. სიფილისი, კანისა და ვენერ.

ნ. მ. **მელიქიშვილი**—ყოველ დღე, ქირურგ. და ქალებისა, 1—2 ს.

ვ. ს. **მუსხელიშვილი**—სამშ., ხუთშ., შაბ., 2—$2^1/_2$ ს. თვალისა.

ბ. ა. **პოპოვი**—ყელ., ყურ. და ცხვ. ყოველ დღე 12—1 ს.

ე. გ. **ფედოროვი**—ყოველ დღე ოთხშ. და კვირის გარდა, 11—12 ს. შინაგანი და ბავშვების ავათმყოფობანი.

მიკროსკოპიული, ბაქტეროლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი; აგრეთვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგებით. (50—13)

გაზეთ „დროების“ რედაქციის კანტორაში

მიიღება ხელის მოწერა

Baton-ის წიგნზე:

„ერი და კაცობრიობა, განხილულნი სოციოლოგიურის მხრით“

დაახლოვებით 250—300 გვ. ✦ ხელის მომწერთათვის ფასი 60 კ. დაბეჭდვისა და გამოსვლის შემდეგ ფასი მომატებული იქნება

გამომცემელი **მ. ხუციშვილი.**

ბიურო ბაბალოვისა.

მთავრობის ნებართვით, დვორცოვის ქუჩაზედ, სარაჯიშვილის სახლში № 6 (ეზო 8) გახსნილია **ბიურო საწერავ მაშინისა.** ყველა ენაზედ. ფასები ძლიერ ხელმისაწდომია. საქმის სწრაფად შესრულებაზედ, სისუფთავეზედ. და გრამატიკულ მართლწერაზე მიქცეულია განსაკუთრებული ყურადღება.

იქვე იწერება ყველანაირი თხოვნები, საქმის ქაღალდები. პირობის წერილები, საპეკუნო ანგარიშები, კასაციისა და აპელიაციის საჩივრები, თხოვნები **უმაღლესს სახელობაზედ** მისართმევად, გამოწერვ-გამოტანა გირავნობის მოწმობისა ყველა ბანკებისათვის უძრავ მამულისა.

ბიურო ღიაა ყოველ დღე დილის 9 საათიდან ვიდრე 2 საათამდე. ნაშუადღევის 3—7 საათამდე. (10—7)

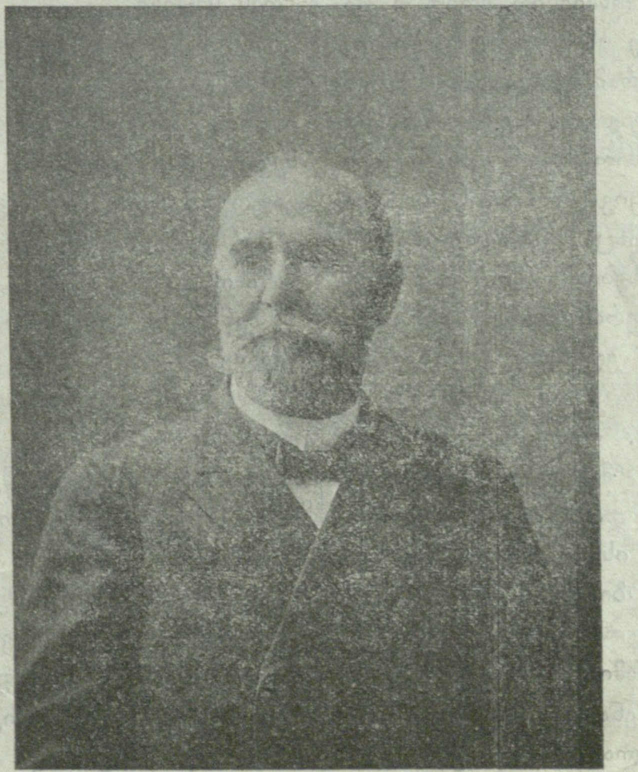

ალექსანდრე ქალანტარი. იუბილეის გამო.
დაიბადა 20 სექტემბერს 1855 წ. (ბიოგრაფია შემდეგ).

ჩვენებური რამე-რუმე.

დაუბრუნდეთ, მკითხველო, ისევ ივრის ხეობას, შევაჩეროთ თვალი ცოტას ხანს თუნდ ამ ხეობის თვალს —სოფელს ხაშმს.

ერთის თვალის გადავლებით შეატყობ, რომ ეს სოფელი შედარებით კეთილდღეობაშია: მშვენიერი ერთ და ორ სართულიანი სახლები თავის მოწყობილებით კოხტა პატარძალივით მორთული მოზრდილი ვენახები, მაგარი და მაღალი ღობეებით, მოქალაქური ცხოვრება, კარგი ჩაცმა-დახურვა, ჭამა-სმა კაცს სასიამოვნოთა რჩება.

რა გინდა სულო და გულო, რომ აქაურს ნიადაგს არ მოჰყვანდეს?! რასაც გადააბნევ ამ დალოცვილს მიწაში, ზღვად იქცევა. ქვეყანაზედ რომ ყურძენი და ხილი მოსცდეს, აქ მაინც მოიპოვება. ამისთანა გამოსავლიან ვენახს ხომ მთელ კახეთში ვერა ნახავ. ახლა ბოსტნეულობას არ იტყვი? მე ვიცი წყალი მოაკლდება! მერე თბილისის სიახლოვე? სულ 30 ვერსტზეა თბილისიდგან; გვერდზედ ჩამოუდის თელავისა და სიღნაღის გზა-ტკეცილები. აკი ხაშმელები ყველაფერს თბილისში მოარბენინებენ.

მაგრამ რად გინდა, აქაც ქართველური უთაობის, უუნარობის, მოურიგებლობის წყალობით ისევ ჩარჩს ეყვლეფინება ხაშმელი: ათ ჩარჩის ხელში გაივლის ხაშმელის მიწის მონაგარი, ვიდრე მომხმარებლამდის მიახწევდეს საწყალი მომხმარებელი და საბრალო მომყვანი! ორივე ერთ ტაფაში იწვიან.

დაავსებს ხაშმელი უზარმაზარ ქვევრებს და უცდის გულმოდგინეთ სირაჯს. სირაჯი კიდევ იძახის: ფეხიანი, თორემ უფეხო სად გამექცევაო. ყველგან მიივლ მოივლის და ბოლოს თუ კიდევ დააკლდა ღვინო, ხაშმსაც მიადგება. ის ხომ აქვეა, ავი დარიც ვერ დააბრკოლებს. რასაკვირველია, აქაც თითონ გაჰკვეთავს მაზანდას. გლეხიც, მეტი რა ჩარა აქვს, რომ გაუჯიუტდეს, არ მორიგდეს.

აი ასეთმა მდიდარმა სოფელმა, ასე ახლო მდებარემ თბილისზედ, დღემდის ვერ მოახერხა, რომ გაეხსნა თბილისში საზოგადო საწყობი ბოსტნეულობისა, ხილისა და ღვინისა, ნახევარი თბილისი ხომ ამ მიწის მოსავლით მდიდარს სოფელს შეეძლო დაეოკებინა. მოდი და უუნაროს ნუ დაუძახებ ხაშმელებსაც. მერე ამ ბოლო წლებში ხომ სულ წყლის ფასად ღვარეს ხაშმელებმა ღვინოები, თუმცა ამ ღვინის სიაფეში თბილისში მაინც ბოთლს აბაზათ ხეირიანს ღვინოს ვერ დაჰლევდი, სირაჯები კი ამ დროს ხაშმელებიდგან ბოთლს სამს კაპეიკად ისომდნენ.

ამისთანა ღვინის ფასების დაცემამ შეაკავშირა რამოდენიმე ხაშმელი გლეხი, რომელთაც გახსნეს თბილისში საერთო სარდაფი, მაგრამ ძრიელ უდღეო გამოდგა მათი დაწყებული საქმე: ერთს ზამთარსაც ვერ გააწყია—შეჭამა და დაილია. ესეც კიდევ ერთი ჩვენებური საქმის ბოლო!

იერემია გულისაშვილი.

(შემდეგი იქნება).

საგლეხო ბანკი და საადგილ-მამულო კამისია.

V.

საადგილ მამულო კამისიამ დაიწყო მოქმედება 1 მარტს 1907 წელს და განაგრძობს მუშაობას დღევანდლამდე.

აზრი კამისიისა ისაა, რომ ხელი შეუწყოს ჩვენებურ, ადგილობრივ მკვიდრს, განურჩეველად ერისა და სარწმუნოებისა, შეიძინოს საკუთრებად ადგილ-მამული. უფასოდ და უსასყიდლოდ კამისია უკეთებს მყიდველს საჭირო საბუთებს, აძლევს ყოველ გვარ დარიგებას და უწევს ყოველ გვარ წინამძღოლობას და პატრონობას.

ბევრი ჩვენი მემამულე ისე დავალიანდა და დაძაბუნდა უკანასკნელ არეულობის დროს, რომ აღარ შეუძლიან მამული შეიძინოს და ამის გამო იძულებულია გაჰყიდოს მამული.

საქართველოში ათარსად მოიპოვება თავისუფალი მამული და უღრანი ტყენი. რაც თავისუფალი, ესე იგი დაუსახლებელი ადგილი ჰქონდა ხაზინას, დიდი ხანია დაურიგა ამ 80—90 წლის წინად ჯერ გერმანელებს, შემდეგ სპარსეთიდან, და ოსმალეთიდან მოსულ სომხებს, ბერძნებს, რუსეთიდან მოსულ მალაკნებს და დუხაბორებს, და მართლმადიდებელ რუსებს. თუ კიდევ რამე მოეპოებოდა ხაზინას ადგილ-ადგილ დარჩენილი ან საძოვარი, ან ტყე და სახნავი, ისიც ამ უკანასკნელ 10—15 წლის განმავლობაში, ჩაბარა მართლ-მადიდებელ რუსებს და გააშენა მათი სოფლები.

ასე, რომ დღეს სრულებით აღარ მოიპოვება ჩვენში თავისუფალი ადგილი. დარჩა მაშასადამე ის მამული, რომელიც უჭირავს საღალოდ და საჯაროდ ჩვენებურ გლეხს: მესაკუთრეს, დროებით-ვალდებულს და ხიზანს. აი მხოლოდ ამ მამულის შეძენა შეიძლება საკუთრებად და უთუოდ უნდა შეიძინოს, თორემ უცხოდან მოსული კაცი იყიდის, დიდ ფასსაც გამოიღებს და მაშინ ჩამოვარდება ჩვენში სწორედ, იტყვიან ქრისტეს ტირილი, რადგან უცხოდან მოსული კაცი საღალოდ და იჯარით ჩვენებურ კაცს როდიღა მისცემს, თვითონ მოხნავს, მოსთესავს და მეურნეობას გააჩაღებს.

თუ ეს მოხდება და რომ ხდება, მარტო ბრმა თუ ვერ დაინახავს ამას, მაშინ ადგილობრივი მკვიდრი შიმშილით ამოვარდება, გადაშენდება და ათას წლოვანი ღვაწლი ჩვენ მამა პაპათ, რომელთაც მართლა რომ სისხლით მოურწყავთ ჩვენი მშობელი საქართველო, ფუჭად და უქმად ჩაივლის და სახელი ჩვენი სამშობლოსი ამოიშლება და წარიხოცება დედა-მიწის პირიდან.

პირველად მოჰმართა ჩვენს კამისიას საშველად და სახელმძღვანელოდ ორმა სოფელმა: დიდმა და პატარა გომარეთმა, ბორჩალოს მაზრიდან. აპირობდნენ ყიდვას პოლკოვნიკ გაბაშვილის მამულს, სახელდ ეგრისს, ზომით 789 დესეტინას. ეგრესი ძველად კარგი სოფელი ყოფილა, მშვენიერი თლილის

ბედ-კრულნი.

(მოთხრობა)

შუა მაისი იყო. ჩვენს დალოცვილს ქვეყანაში ამ დროს სახლში იშვიათად თუ ვინმე იძინებს სიცხის გამო. გარეთ სტკბებიან სიგრილით და მაისის საამო ღამეებით. მოხუცი თეთვიაკი ძალზე ეხვეოდა ლეკურს იაფინჯში, მაგრამ მაინც ნიავი ძვალ-რბილში უვლიდა და ქვეშიდან ხუჭუჭი ბალახის სიო გვერდებს უციებდა. ის იწვა ცივ-გომბორის მთის იალალზედ, სადაც ის რავდენიმე დღე ამხანაგ მწყემსებით გამოარიდა ბარის სიცხეებს ცხვრის ფარა.. აქ აგრილებდნენ და ელოდნენ თრიალეთს აელო თოვლი, რომ ზაფხულში იქ ასულიყვნენ... თეთვიას გვერდზედ უშველებელი მინდორი იყო თეთრად ცხვრით დაფენილი... მთვარიან ღამეზედ ისენი მწყემსებით და მყეფრებით ტკბილათ სთვლემავდნენ. ვეღარ გაუძლო თეთვიამ სიცივეს, წამოდგა, გაიზმორა ვაჟკაცურად და ერთი გაუშტვენა მწყემსურის ეშხით· რაღაც საზარლად გაჰხდა ეს ხმა მიძინებულ ტურფა ჰარე მარეს... ძაღლებმა შეიხმაურეს., შელმუვლეს, მაგრამ სახიფათო რო ვერა იგრძნეს რა, ისევ წაყვეს ცხვრები თათებ შუა და ჩაიძინეს...

დაბერება გეტყობა, ძიათეთვიავ! ყაურმას წესზედ ვეღარ შეიძლებთ ხოლმე და გტეხავს ბარში ნაჩვევს მთის სიცივე...

ჰე, სანდრო! ნეტავი შენ, რომ ყაურმა გაგონდება! შეჰხედე ერთი ამ დალოცვილ ცას, რა მოჭედილა ვარსკვლავებით! ამბობენ, ანგელოზებს გაულიათ ცაში სარკმეველნი და ზევიდან დასცქერიან ცოდვილს ქვეყანასო...,

შენ ეგრე სჯი, ბიძია, მაგრამ ნასწავლები კიდენ ასე ჰკერავენ: ეგ შენი თითო ანგელოზის თვალი ჩვენს დუნიაზედ დიდიაო.

—არა, სანდრო, მე ვფიქრობ, რომ სცდებიან ის ცოდვილი ადამიანის შვილები.

სანდრომ დააპირა შეკამათება თეთვიასი, მაგრამ მას სხვა დარდი აწვა: იმ ღამეს იგი სოფელში უნდა ჩასულიყო, დამტკბარიყო სატრფო მასთან ლაპარაკით და ისევ ამოსულიყო მწყემსებთან გათენებლივ. ჯავრი მოსდიოდა თეთვიას უძილობაზედ და ხმა აღარ გასცა. მაინც წამოყელყელავდა საწოლიდან ჯერ გაჰხედა პირდაპირ მოჩანს ალაზნის ველს, რომელზედაც ოდნავ ბჟუტავ სინათლეში ჩასძინებოდათ შიდა კახეთის მშვენიერ სოფლებს. გააყოლა თვალი ამ გძელ ტურფა ველს, მაგრამ მაინც გული ვერ დასტია. იმიტომ გადმოხედა გარე-კახეთის უდიერ მინდვრებს, რომლებზედაც ვერცხლის ფრად მიიკლაკნებოდა მ. იორი. ამათ ზევიდან დაჰხაროდა და დაჰნათოდა ეშხით სავსე საქართველოს მთვარე. ალმტაც სიამოვნებამ დაუარა სანდროს, რადგან გაითვალისწინა, რომ ჩარდახში გაშლილ ლოგინიდან ამავე ჟამს გაჰყურებდა მშვენიერ ივრის ველს მისი სატრფო მაროც...

—

თეთვიამ შემოუარა მზრუნველობით ცხვრის ფარას, ბოლოს მოვიდა და დაეშვა ისევ ძვირფას მოლზედ მოიმარჯვა რა იაფინჯი.

ვინ იცის როდის დააწვება ძილქუში ამ ბებერს ჩახლართას... სთქვა სანდრომ და წააფარა რა ჯოხს იაფინჯი, თითქო კაცსა სძინავსო, თითონ მოიმარჯვა ქამარ-ხანჯალი და უცბათ დეეშვა სოფლისკენ...

იალაღი ხელად ჩალია და ჩავიდა ლოდიან რიყეზედ. უშველებელ რიყის ნაპირებს ჩასდევდა აყრილი ტყე. სანდრო სისწრაფით ჰლევდა ღედელუდეს დაჩაერია ცივის ძირში მდებარე სოფელში. სოფელი მაღლობზედ იყო და საამურად დასცქეროდა მთვარისაგან მოლაპლაპე ხლაკნულ მ.იორს. შუა სოფელში იდგა თეთრად მოკაშკაშე ეკლესია, რომელი უშველებელი ჩრდილი ნახევარ სოფელს ჰფარავდა. ლანდივით მიიპარებოდა სანდრო, მაგრამ ფრთხილმა, ხალხის ერგულმა მყეფრებმა მაინც ასტეხეს ყეფა. სანდრო სწრაფად მიუახლოვდა ფერდზედ შეფენილ ვენახის ღობეს და იქვე ჩაჯდა. დიდხანს იჯდა სულ გაკმედილი, სინამ ძაღლები გაჩუმდებოდნენ, ბოლოს გაეკრა ღობეს და ჩავიდა ვენახის ბოლოს. იქ, კალოს-პირს გომურზედ იდგა გრძელი ჩარდახი ჩარდახის გვერდზევე გძელი დაკრამიტული სახლი და იქვე კოხტა ბელელი. სანდრომ ნაცადის ხელით მარჯვეთ გადააგდო ჩარდახისკენ კენჭი... ცო-

ქვის ეკლესიაც დღევანდლამდე შენახულა. ამ მამულს იჯარით იღებდა დიდი და პატარა გომარეთი.

გაბაშვილი ეგრისს აფასებდა 66.000 მანათად. მეტიც ღირს და მეტსაც იძლეოდნენ სხვები, მაგალითად ბერძნები მაგრამ რადგან გომარილებზე უპრიანი იყო, უთმობდა მათ 66.000 მანათად. კამისიის თხოვნით გაბაშვილმა დაუკლო ფასს 6000 მან., ასე რომ მამული გაიყიდა 60,000 მ., დღიურსე მოდის 38 მ, 10.000 მ. გომარელებმა ჯიბიდან ამოიღეს და 50.000 მ. საგლეხო ბანკიდამ ისესხეს. ამ სესხში გაცილებით ნაკლებს იხდიან გომართლები, ვიდრე იჯარას აძლევდნენ ბატონს. „კუპჩები" ჩაბარდათ და არიან ამ ჟამად უდავიდარაბოდ და უმოურავოდ.

პატარა გომარეთმა აიღო ნაყიდ მამულიდან 100 დესეტინა, ხოლო დანარჩენი დიდმა. კომლეულად გაიყვეს ეგრისი შეფარდებით კარგისა და ცუდისა.

კამისიამ ათხოვა გომარელებს 2485 მ., როცა ზედ 10.000 მან. უნდა შეეტანათ ვალი დაუბრუნეს კამისიას, დარჩა მხოლოდ ბუჩული— 46 მ. 50 კაპ.

ალექსანდრე ყიფშიძე.

ო ბ ო ლ ი.

ობოლმა სთქვა; მოვიარე
[illegible]იყავ ქვეყნად ყველა მხარეს,
[illegible]ისაც გული ძმურად მივეც
[illegible]მათ უფრო გამამწარეს.

—

რა შაიტყეს ჩემი ყოფა.
[illegible]იტყვით თითქოს დამაწყნარეს,
საქმეში-კი განზედ გადგნენ
ჩემს იღბალსვე ჩამაბარეს.

—

ესეც ხომ აღარ მაკმარეს,
სახლზედ ბანი ამიყარეს:
თავში შავი ქვა დამთხლიშეს
ზედ ნაცარი მომაყარეს.

ალ. ყაზბეგი.

მ რ ა ვ ა ლ-ჟ ა მ ი ე რ.

ვისაც სურს შენი სისხლი დალიოს,
ისეთი მტერი ნუ დაგილიოს.
დიდხანს იცოცხლოს, მაგრამ ვერ გძლიოს
და შენზედ უწინ სული დალიოს!

ალ. ყაზბეგი.

დამეხსენ თორემ მეც დაგკრამ.

დამეხსენ თორემ მეც დაგკრამ.
გამიწყდა მოთმინებაო!
ჩემი დაკრული, ცას ვფიცავ!
დაკრულსა ეგვანებაო.

ალ. ყაზბეგი.

თეატრი და ხელოვნება.

—

ქუთაისი. ქუთაისში ქართული წარმოდგენების საქმე კარგად მიდის. ყოველ კვირაში იმართება ორი და სამი წარმოდგენა, მრავალი მაყურებლების თანადასწრებით; ძალიან ძვირათ, რომ გაუყიდელი ბილეთები დარჩეს, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ქართულ ისტორიულ დრამებს ადგენენ. ან კი ვინ იქნება ისეთი გულ-ქვა ქართველი, რომ თავისი სამშობლო წარსულის სცენაზე დანახვა არ აინტერესებდეს? ვინ იქნება ისეთი, რომელსაც სცენის მნიშვნელობაზე ცოტათი რამ გაგება აქვს, „სამშობლოს", „დალატის", „ქეთევან წამებულის" და სხვა ამისთანა დრამების განცხადებას დაინახავს, მაშინვე თეატრისაკენ არ გაეშურება და თავის უკანასკნელ გროშს მის საყურებლათ და მოსასმენად არ დახარჯავს?

ხუთშაბათს 12 ნოემბერს წარმოადგინეს ალ. სუმბათაშვილის ისტორიული დრამა „დალატი". ამ წარმოდგენამ, როგორც მოსალოდნელი იყო დიდი საზოგადოება მიიზიდა და თუმცა დრამატიულ საზოგადოების გამგეობამ მრავალი ადგილი შეამატა, მაგრამ მაინც ბევრი ხალხი დარჩა გარედ და მწარედ დაღონებულნი შინ დაბრუნდნენ.

მოთამაშეთა შორის განსაკუთრებული ყურადღება მიიქციეს ქ ნ. ჩხეიძემ (ზეინაბი) და ბ. გ. გუნიამ (ოთარბეგი), როდესაც ზეინაბი ოთარ ბეგს თავის შვილის სიცოცხლეს ატყობინებს. აქ ორმა არწივმა ფრთები გაშალეს და მათ მიერ განპიროვნებული ზეინაბი და ოთარბეგი, მაყურებლებს ნამდვილ ხორცშესხმულ თამარსა და ოთარს აგონებდა. თუ არ ვცდები, ამ ჟამად ქართველებს ამ როლების უკეთესი შემსრულებელი მსახიობნი არც მოგვეპოვება. ანანია გლახის როლში სამაგალითო იყო ბ. ყალაბეგაშვილი. მის მიერ განპიროვნებული ტიპი ნამდვილი ანანია იყო. როგორც უოველთვის ეხლაც სცენას ამშვენებდნენ ქ. დავითაშვილი (გაიანე) და ბ. ბალანჩივაძე (ბესო) კარგები იყვნენ აგრეთვე ბ. გ. ჩარკვიანი (ირაკლი) და მერუსიძე (დათო). ბ. დადიანის მიერ განპიროვნებული სულეიმან-ხანი მაყურებელს უფრო გულჩვილ ადამიანს მოაგონებდა, ვიდრე მრისხანეს და ადამიანის შეუბრალებელს სულეიმანსა. ქ. ანდრონიკაშვილმა სავსებით ვერ დაგვიხატა რუქაიას ცბიერება. „მარიკოს" როლს თამაშობდა ქ. ურბნელი, რომელიც გაიანეზე უფრო ახალგაზდასა გავდა, ვიდრე ხანში შესულს მის გამდელსა. ბ. კობახიძემ (სუმბათი) ამ წარმოდგენაზე ერთხელ კიდევ დაგვანახვა მისი სისუსტე, მას სულ ორიოდე სიტყვა ქონდა სასწავლი და ესეც ვერ დაუზეპირებია. როდესაც სუმბათი სულეიმანს ჩალმასა გლეჯს, ის ამ დროს სულეიმანის წინ ხესავით გაშეშდა და ხახა დაღებული შეჩერდა მას, თითქოს მისი ბედი სულეიმანის ხელში არის და შებრალებას თხოულოს.

(დასასრული იქნება)

„სახალხო გაზეთის" რედაქციისაგან.

ჩვენი ქვეყნის აწინდელის მდგომარეობისა და მომავლის გამოსარკვევად საჭიროა უმთავრესად მისი ეკონომიურის მხრივ შესწავლა, ქონება-სიმდიდრის გათვალისწინება. ამ აზრით უმორჩილესის თხოვნით მივმართავთ ჩვენს კორესპონდენტებს და ყველა იმას, ვისაც სამშობლოს სვე-ბედი აინტერესებს, [illegible] აღმოგვიჩინონ და ქვემო[illegible] მოყვანილ კითხვებზე ცნობები მოგვაწოდონ. ნურვინ დაერიდება ნურც წერილის სიმცირეს, ნურც მართლწერას, ოღონდ-კი ცნობების ფაქტიური მხარე იყვეს ნამდვილი, უტყუარი. სხვებთან ერთად შეკრებილ ცნობებს თავს მოუყრით, შევიმუშავებთ და თავის დროზე გამოვაქვეყნებთ.

1. სოფლის სახელი და მისი მდებარეობა.
2. მცხოვრებთა რიცხვი ეროვნებისა, წოდებისა და სქესის მიხედვით. დაბ-ადებულთა და მიცვალებულთა რიცხვი წლისგანმავლობაში მეტრიკულ წიგნიდან.
3. რამდენი მამული აქვს თვითეულ კომლს საკუთარი, იჯარით ან სალალეთ აღებული და რა პირობებით· რამდენი, რა-და-რა საქონელი ჰყავს. მეურნეობის რომელი დარგი შეადგენს მცხოვრებთა უმთავრესს სალსარს.
4. გარდა სასოფლო მეურნეობისა, რა ხელობას ან შინა მრეწველობას მისდევენ სოფლელნი.
5. თვითეულ კომლის საერთო შემოსავლის რაოდენობა, ნაწარმოებით ან ფულად ნაანგარიშევი.
6. თვითეულ კომლის საერთო გასავალის რაოდენობა: ღალა, იჯარა, სახემწიფო და სასოფლო გადასახადი, ბეგარა, ეკლესიისა და სკოლის ხარჯი და სხ.
7. რას, რამდენს ჰყიდიან და ყიდულობენ მცხოვრებნი.
8. არის თუ არა სკოლა, ბიბლიოთეკა, სალამოს კურსები და ვინ განაგებს. რამდენად გავრცელებულია წერა-კითხვა, წიგნები, გაზეთები.
9. არსებობს თუ არა სამეურნეო, სავარო ან წვრილი სესხის ამხანაგობა.
10. კორესპონდენტის საკუთარი დაკვირვებანი და საზოგადო მოსაზრებანი სოფლის ეკონომიურ მდგომარეობაზე.

სახელმწიფო დუმა

[სააგენტოს დეპეშებიდან]

სახელმწიფო დუმის მეცხრამეტე სხდომაზე განაგრძეს პიროვნების ხელშეუხებლობის შესახებ კანონპროექტის განხილვა.

დეპეშების შინაარსი.

გაზეთებიდან.

თეირანი. ყაჩაღების მიერ თავდასხმის დროს მოკლული კაზაკი დიდის ამბით დაასაფლავეს შირაზში. დაჭრილი კაზაკი უკეთ არის. ინგლისის ახალშენმა თანაგრძნობა გამოუცხადა სპარსეთს. სპარსეთის მთავრობამ-ც ღრმა მწუხარება გამოუცხადა ამ ამბის გამო. მიღებულია სასტიკი ზომები დამნაშავების აღმოსაჩენათ და დასაჭერათ. გარდა ამისა სპარსეთის მთავრობამ აღუთქვა გადაახდევინოს ზარალი დამნაშავეებს და უკეთუ ეს არ მოხერხდა თვითონ გადაიხადოს.

ჩერნიგოვი. სურაჟის ერობამ დაადგინა შეიტანოს თავის სკოლების რიცხვში 26 სამრევლო სკოლა.

—

[illegible]ა ხნის შემდეგ იქ ლოგინიდან [illegible]ისწრაფით წამოდგა კაბა-ჩაცმული [illegible]ა გამზადებული საროს ტანის ქალი-იგი მოდიოდა ლობისკენ და [illegible]ანზედ მიარხევდა კოჭებამდე ჩამ[illegible]ევ ძვირფას ნაწნავებს... ლობეს [illegible]ებმული ჰქონდა ჩარჩო ხიდურიანი [illegible]არები. მას მიეყუდა მარო, მეორე [illegible]რიდან აღზნებული ტუჩები შეაწება [illegible]ანდრომ.. დიდხანს მტკბებოდნენ [illegible]ე.. ბოლოს სანდრომ დაარღვია [illegible]ჩუმე და ნაზად უთხრა მაროს... [illegible], რამდენს გტანჯამ ჩემოსულო?! [illegible]ონებ მთელი ღამე არ გეძინა? რა [illegible]ამაძინებდა გეთაყვა, სანდრო მარ[illegible]ალია მთელი დღე მოვიქანცე საქ[illegible]თ, მაგრამ ლოგინში მაინც თვა[illegible]ი არ მამიხუჭნია.. სულ შენ ლოგინში და ოცნებაში ვიყავი.

ბევრი აღარ დაგვრჩენია, მარო! [illegible]ველთ მალე თრიალეთში ცხვრის [illegible]რით, იქ დავასუქებ ჩემ ცხვარს, [illegible]ვყიდი ქედილას, ფულიანი ჩამო[illegible]ლ, შემოდგომაც მოგვივა და გა[illegible]ვიწერთ ჯვარს.,. ჰო, მარო, [illegible]ლავს შენი მოშორება, მაგრამ [illegible]ვენიერ თრიალეთის მთა-ველებში [illegible]ნ გულიდან ვერ მოგიშორებ. დავაგუბებ იქაურ ანკარა წყლებს და წარმოვიდგენ შიგ შენს მადლიან სახეს, დავუწყებ მას ალერს... ჰო, მარო! ლამაზია თრიალეთი! იქ ოცნება სატრფოზედ ზედ გამოჭრილი საქმეა! ბევრი მწყემსი ამოვა ხოლმე სატრფოს სიყვარულით დაკოდილი და ოცნებობს ამ ტურფა მხარეში!...—რას ვიზამ, ჩემო სიცოცხლე, სანდროვ?! მეც უნდა გავძლო უშენოთ! დღისით კალოზედ და კევრზედ მოვიქანცო, ღამე შენზედ ვიოცნებო..,ორი კვირა ვიქნებით კიდევ ხვევნა-ალერსში... უნდა დავტკბეთ ყოველ ღამ უმანკო სიყვარულით..,

— ჩვენი ცოლ-ქმრობა წმიდა უნდა იყოს. გვირგვინი სპეტაკად უნდა დავიდგათ, ქართველურად, გეთაყვანები სანდრო!... იმიტომ ჩვენი ოჯახი.., შვილოსნობა წმიდა და სანუკარი უნდა იყოს.

იმიტომ მიყვარხარ ჩემო სულ მნათო, მარო, რომ ჩემი გულთნადებია ჩასახული შენს სპეტაკ მკერდში... სთქვა ეს სანდრომ კიდევ ჩაეკონნენ ერთმანეთს...

(დასასრული იქნება)

სტანიცა კავკაზსკაია. (ყუბანის ოლქის). რომანოვსკის ხუტორთან აზოვის ბანკის მეარტელეს დაეცნენ და წაართვეს 26,000 მ. მეარტელე დაჭრილია მსუბუქათ.

პეტერბურგი. დღის ორ საათზე სტროი დერევნის და ლარტის შუა მოხდა დუმის წევრ გუჩკოვს და გრაფ უვაროვს შორის დუელი. სეკუნდანტებათ იყვნენ: გრ. ოლუსფიევი, ლვოვი მეორე, კრუპენსკი და ბარონი მეიენდორფი. ესროლეს ერთმანეთს 25 ფეხის ნაბიჯზე. დაიჭრა გრ. უვაროვი. ტყვია მარჯვენა ბეჭის ფრთას მოხვდა. გუჩკოვი უვნებელათ გადარჩა.

პეტერბურგი. მთავრობამ ცირკულიარი შეიმუშავა, რომლითაც უცხო ქვეყნებში მყოფ რუსეთის ელჩებს ევალებათ თვალყური ადევნონ საზღვარ-გარეთ გამართულ გამოფენებს, რომელსაც რუსეთის მრეწველობისათვის მნიშვნელობა ექნება, შეკრიბონ საჭირო ცნობები და რუსეთის მრეწველებს ყოველგვარი დახმარება აღმოუჩინონ.

ახალი ამბავი

✦ ჩვენ გვატყობინებენ, რომ დიდუბეში მუშები აარსებენ სამკითხველო-ბიბლიოთეკას, რომელიც მოთავსებული იქნება ალალო თუთაევის სადგომში, სადაც პატივცემული ალალო უთმობს სამკითხველოს ორ თვალს სადგომს უფასოთ. საზოგადოთ უნდა მოვაგონოთ, რომ ბატონი თუთაევი ჩუმი ქველმოქმედია. იშვიათია იმისთანა ეკლესია, ან რაიმე საზოგადო დაწესებულება ჩვენში, რომ პატივცემულ ალალოს რითიმე დახმარება არ გაეწიოს. ზოგს ხომ საგრძნობელი დახმარებაც აღმოუჩინა, როგორც მაგალითად მცხეთის დედათა მონასტერში გაუკეთებია უსასყიდლოთ 700 მ. სამხატვრო სამუშაო; მცხეთის პირდაპირ ჯვრის მონასტრის გუმბათის შეკეთება დასჯდომია 600 მ., ნიქოზის ეკლესიის განახლებაზე დაუხარჯავს 500 მ., გორის ნორჩი სცენის მოწყობა იმანვე იკისრა, რომელიც კარგა ბლომა ფული დაჯდა; აგრეთვე ავჭალის სახალხო თეატრის მოწყობაზედაც კარგა დიდი ღვაწლი მიუძღვის.

ჩვენ შემთხვევით ჩაგვივარდა სია მის მიერ შეწირულებათა, რომელიც საერთოდ აღემატება 6,000 მან.

ჭეშმარიტად პატივსაცემია ბ. ალალო თუთაევი ამისთანა ნაყოფიერი ჩუმი ქველმოქმედებისთვის, მით უფრო, რომ თითონაც არ ჩაითვლება შეძლებულ კაცად.

✦ ჩვენმა რედაქციამ მიიღო ა. ბოგდანოვის „მოკლე კურსი ეკონომიური მეცნიერებისა“ ავტორის სურათით, თარგმანი ი. ცდობილისა, ა. რაჟდენიძის და შვარცის რედაქციით, გამოცემა ამხ. „ალიონი“-№ 1. წიგნი შეიცავს 557 გვერდს და ხელის მომწერელთ 1 მანეთად დაურიგდათ.

✦ კავკასის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველს გეგმა შეუდგენია, გაიხსნას თფილისში 8 კლასიანი საშუალო სამრევლო სასწავლებელი.

✦ 18 ნოემბერს ჩხრეკის დროს დააპატიმრეს 31 უპასპორტო.

✦ მორიგ საქმეების განსახილველად 18 ნოემბერს მოხდა სხდომა წ.-კ. საზოგადოების მთავარ გამგეობისა. იმის შესახებ თუ რა კავშირი უნდა ჰქონდეს . საზოგადოებასთან ქალთა წრეს, გამგეობამ დაადგინა, ქალთა წრე დაარსდეს ქალთა კომისიის სახელით საზოგადოების ქონების გასაძლიერებლად წესდების მე- 15 მუხლის თანახმად. მოხსენება იმის შესახებ და პროექტი ინსტრუქციისა კომისიის სახელმძღვანელოდ წარედგინება დასამტკიცებლად მომავალ საზოგადო კრებას. გამგეობამ დაადგინა, დაარსდეს მწიგნობრობის სექცია ქალაქის გამგეობის შუამდგომლობა ზუბალაშვილის სახლობის სამკითხველოსათვის წიგნების გაგზავნის შესახებ მთავარმა გამგეობამ შეიწყნარა და დაადგინა, აცნობოს გამგეობას, რომ წ.-კითხვის საზოგადოება ყოველთვის მზადაა შეძლების და გვარად დახმარება გაუწიოს სახალხო ბიბლიოთეკა-სამკითხველოებს. გამგეობამ განიხილა მოხსენება ხრამელაშვილისა წვრილ კრედიტის კურსების მოწყობის შესახებ. გამგეობამ ასეთ კურსების დაარსება ფრიად საჭიროდ სცნო, მაგრამ რადგან ამ საქმის მოწყობას კარგა დიდი ფული დასჭირდება, დაადგინა კურსების საქმის განხორციელება გადაიდოს იმ დრომდე, ვიდრე გამგეობა გამონახავდეს საჭირო თანხას.

✦ როგორც ყაზანიდგან გვატყობინებენ, ყაზანის უნივერსიტიტის მეოთხე კურსის სტუდენტს მოსე შანიძეს შეუდგენია ვრცელი ისტორია „რუსეთის ცენზურისა“, ყაზანის უნივერსიტეტის პროფესორთა კოლეგიას ამ ნაწარმოებისთვის შანიძე ოქროს მენდლით დაუჯილდოვებია.

✦ კავკ. სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების სადგომში 20 ნოემბერს, გაიხსნა მეფუტკრეობის გამოფენა.

✦ „რეჩის“ სიტყვით, სახელმწიფო სათათბიროს დეპუტატს შერვაშიძეს შემდეგი დეპეშა მისვლია სოხუმიდან: ოჩანჩირის სახაზინო ტყის ფარნაუთის აგარაკში დიდი ხანია დავსახლდით 59 კომლი, 400 სული კაცი პირობის თანახმად, გავასუფთავეთ ადგილი, გავჩეხეთ ტყე და მასალა შევისყიდეთ. ამოვყარეთ კუნძები და სახნავად ვაქციეთ მოვწყეთ გავაშენეთ ბაღები და ვენახები. ეხლა მიზეზის გამოუცხადებლად გვყრიან ამ ადგილიდან. ვრჩებით უბინოდ და განადგურებულნი. გემუდარებით, გვიშველეთ, რომ საჩქაროდ შეაჩერონ ჩვენი აყრა, რომელიც 16 ნოემბრისთვის არის დანიშნული, გთხოვთ გამოძიება იქმნეს დანიშნული ამ საარაკო უსამართლობის შესახებ“. ხელს აწერს 59 კომლის გლეხი 400 სული.

✦ კავკ. მეურნეთა საზოგადო კრება გადატანილ იქნა ორშაბათს, 23 ნოემბრისთვის, ამ დღემდე ყველა სექცია დაამთავრებს მოხსენებათა განხილვას და შესაფერ რეზოლიუციების შემუშავებას.

✦ 14 მომავალ დეკემბრისათვის ტფილისში დანიშნულია კრება ქართლ-კახეთის ეპარქიების სამღვდელოების დეპუტატებისა. დეპუტატები, სხვათა შორის, განიხილავენ სანთლის ქარხნის ანგარიშს, აირჩევენ ქარხნის მართველის ამხანაგს და სხვ.

✦ წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების მთავარმა გამგეობამ ილიას ფონდისთვის საზოგადოების ბაქოს განყოფილებისაგან მიიღო 65 მან. ხოლო ხონის განყოფილებისაგან—16 მან. 56 კაპ.

✦ 21 ნოემბერს ბელინსკის ქუჩაზედ მეთერთმეტე საათზედ, სიმამრმა მოკლა სიძე. მკვლელი გაიქცა, მაგრამ პოლიციამ შეიპყრო.

რედაკტორ-გამომცემელი **დარია ხრამელაშვილისა.**

განცხადებანი

კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების დარბაზში, სადაც 20-30 ნოემბერს მეფუტკრეობის გამოფენაა, იყიდება ნამდვილი ბუნებრივი საჭმელი და სამკურნალო

თაფლი

მღ. ალექსანდრე ჯალიაშვილის საფუტკრისა, რომელიც დაჯილდოვებულია ვერცხლის მენდლით.

მიიღება ხელის მოწერა **ახალ ყოველდღიურ რუსულ გაზეთ**

„ნოვაია რეჩ“ზე

ცალკე ნომერი—3 კაპ.
ხელის მოწერის ფასი 1 თვით 50 კ.
გაზეთი გამოდის 5 ნოემბრიდან.
ადრესი: Тифлисъ. Дворцовая, д. Груз. Дворянства. Ред. газ. „Новая Рѣчь“.
რედაქტ.-გამომც. **პ. ა. გოთუა.**

„მოგზაური“

გამოდის ყოველ-დღე, გარდა კვირა-უქმის მეორე დღეებისა

გაზეთი ღირს: როგორც თფილისში ისე თფილისის გარეთ ერთი წლით 7 მან., ნახევარი წლით 4 მანეთი. 1 **ნოემბრიდან წლის ბოლომდე** თფილისში 1 მ. 60 კ. თფილისის გარეთ 1 მან. 80 კ. **თვიურათ:** თფილისში 80 კ., თფილისს გარეთ 90 კაპ. ცალკე ნომერი—5 კაპ. ადრესის გამოცვლა ღირს 40 კაპ. (შეიძლება მარკებითაც)

რედაქციის ადრესი: რუსის ქუჩა, სახლი № 3, ზემო სართულში.

ფულის გამოსაგზავნი ადრესი: Тифлисъ, тип. „Шрома“, **Калистрату Канст. Цуладзе.**

ალმეზა.

ა ლ მ ე ზ ა სულ, ერთ წუთში სპობს კბილის ტკივილს, აგრეთვე კარგავს პირის სიმყრალეს, და აჩერებს სისხლის დენასა. ამაგრებს კბილებს, ზრდის ნონებსა.
აუცილებელი საჭიროა ყოველს ოჯახში და მოგზაურობის დროს. ფასი ნორმალური ფლაკონისა 1 მ. 20 კ. საცთელი. ფლაკ. 40 კ.

თმის საშვალება პრიმა.

პრიმა აჩერებს თმის ცვენასა, სპობს უცბათ თავის ქერტლსა. აგრეთვე თმა იღებება შემდეგ რამოდენიმე ხმარებისა. ფასი ფლაკ. 1 მ. 20 კ.

საყურადღებოთ ციებ-ცხელებით ავათმყოფებისათვის.

ჩვენი ციების წამალი სპობს სულ მოკლე დროში ძველს და ახალს ციებ-ცხელებსა ფასი 1 მ. 50 კ.
დარიგება ყველას თან ახლავსთ. ვგზავნით ფას დადებით. საჭიროა ბე ერთი მესამედი
კანტორა და სკლადი თფილისი ქუჩა ნეკრასოვისა № 14 ვორონცოვის ტ. ძეგლის. მახლობლათ.

წარმომადგენელი მთელი კავკასიისა ი. ახობაძე.
Контора и складъ „Т“. Тифлисъ Некрасовская улица № 14 И. Ахобадзе.
(50—10)

სტამბა „გუტენბერგისა“ ოლგინის და სლეპცოვის კუთხე № 1.